

Załącznik nr 4
do uchwały nr...../24
Zarządu Województwa Łódzkiego
z dnia 18 września 2024 r.
„Załącznik nr 5 do uchwały nr 319/23
Zarządu Województwa Łódzkiego
z dnia 14 kwietnia 2023 r.”

Lista definicji wskaźników zawartych w Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 dla Priorytetu 5 Fundusze europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
Priorytet 5 Fundusze europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem				
<ul style="list-style-type: none"> • Działanie FELD.05.01 Kultura i turystyka - ZIT Łódzki Obszar Metropolitalny • Działanie FELD.05.04 Kultura i turystyka - ZIT Sieradz-Zduńska Wola-Łask • Działanie FELD.05.05 Kultura i turystyka - ZIT Radomsko-Piotrków Trybunalski-Belchatów • Działanie FELD.05.06 Kultura i turystyka - ZIT Tomaszów Mazowiecki-Opoczno 				
1.	WLWK-RCO074 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba osób objętych projektami wspieranymi ze środków programu, w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego.
2.	WLWK-RCO075 Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba wkładów w strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego na poziomie każdego celu szczegółowego zgodnie z art. 28 lit. a) i c) rozporządzenia 2021/1060. Wartość wskaźnika uwzględnia zatem, na poziomie celu szczegółowego, oddzielną liczbę wkładów finansowych w strategii terytorialne. Przez wkład rozumie się wsparcie udzielone poprzez dany Cel Szczegółowy (niezależnie od liczby projektów) w daną strategię – terytorialną lub lokalną;

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wkładów do strategii powinna być widoczna na poziomie Celu Szczegółowego; • Jeżeli strategię są finansowane tylko z jednego Celu Szczegółowego, liczba wkładów jest taka sama jak liczba strategii. Wskaźnik ten nie obejmuje strategii RLKS, które są liczone w ramach RCO80.
3.	WLWK-RCO076 Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	<p>Liczba zintegrowanych projektów objętych wsparciem w ramach zintegrowanego rozwoju terytorialnego, które są zintegrowane same w sobie zgodnie z art. 28 rozporządzenia 2021/1060. Projekt uznaje się za zintegrowany sam w sobie, jeśli spełnia co najmniej jeden z następujących warunków:</p> <p>a) projekt obejmuje różne sektory (takie jak sektor społeczny, gospodarczy i środowiskowy), projekt integruje kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe),</p> <p>b) projekt obejmuje różne terytoria administracyjne (np. gminy) oraz</p> <p>c) projekt obejmuje kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe).</p>
4.	WLWK-RCO077 Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych wspieranych ze środków programu. Przez obiekt należy rozumieć budynek, budowlę, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych.
5.	WLWK-RCO112 Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba obywateli i podmiotów instytucjonalnych zaangażowanych w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego. Interesariusze uczestniczący w kilku spotkaniach/wydarzeniach liczą się wielokrotnie. Jeżeli dwóch lub więcej przedstawicieli tej samej organizacji interesariuszy uczestniczy w tym samym spotkaniu, organizacja ta jest liczona

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
	zintegrowanego rozwoju terytorialnego			raz. Działania angażujące interesariuszy ograniczone jedynie do informowania i konsultowania się z nimi nie są liczone.
6.	WLWK-PLRO132 Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	<p>Wskaźnik odnosi się do liczby obiektów podlegających wsparciu w ramach realizowanego projektu, które zaopatrzone w specjalne podjazdy, windy, urządzenia głośnomówiące, bądź inne udogodnienia (dot. usunięcia barier w dostępie, w szczególności barier architektonicznych) ułatwiający dostęp do tych obiektów i poruszanie się po nich osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności ruchowymi czy sensorycznymi.</p> <p>Zgodnie z definicją Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych przez obiekty należy rozumieć konstrukcje połączone z gruntem w sposób trwały, wykonane z materiałów budowlanych i elementów składowych, będące wynikiem prac budowlanych.</p> <p>Należy podać liczbę obiektów, a nie sprzętów, urządzeń itp., w które obiekty zaopatrzone. Jeśli instytucja, zakład itp. składa się z kilku obiektów, należy zliczyć wszystkie, które dostosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Wskaźnik mierzony w momencie rozliczenia wydatku związanego z wyposażeniem obiektów w rozwiązania służące osobom z niepełnosprawnościami w ramach danego projektu.</p>
7.	WLWK-PLRO136 Długość odnowionych szlaków turystycznych	km	produkt/kluczowy (horyzontalny)	<p>Wskaźnik mierzy długość odnowionych szlaków turystycznych. Szlak turystyczny to wytyczona w terenie trasa służąca do odbywania wycieczek, oznakowana jednolitymi znakami (symbolami) i wyposażona w urządzenia informacyjne, które zapewniają bezpieczne i spokojne jej przebycie turyście o dowolnym poziomie umiejętności i doświadczenia, o każdej porze roku i w każdych warunkach pogodowych, o ile szczegółowe wymagania nie stanowią inaczej (okresowe zamykanie w przypadku niekorzystnych warunków pogodowych lub ze względów</p>

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				<p>przyrodniczych na terenach chronionych). Rozróżnia się w szczególności następujące rodzaje szlaków turystycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - piesze górskie i nizinne oraz ścieżki spacerowe, przyrodnicze i dydaktyczne, - narciarskie, - rowerowe, - kajakowe, - jeździeckie. <p>Definicja na podstawie <i>Instrukcji znakowania szlaków turystycznych PTTK</i>.</p>
8.	<p>WLWK-PLRO137 Długość utworzonych szlaków turystycznych</p>	km	produkt/kluczowy (horyzontalny)	<p>Wskaźnik mierzy długość utworzonych szlaków turystycznych. Szlak turystyczny to wytyczona w terenie trasa służąca do odbywania wycieczek, oznakowana jednolitymi znakami (symbolami) i wyposażona w urządzenia informacyjne, które zapewniają bezpieczne i spokojne jej przebycie turyście o dowolnym poziomie umiejętności i doświadczenia, o każdej porze roku i w każdych warunkach pogodowych, o ile szczególne wymagania nie stanowią inaczej (okresowe zamykanie w przypadku niekorzystnych warunków pogodowych lub ze względów przyrodniczych na terenach chronionych). Rozróżnia się w szczególności następujące rodzaje szlaków turystycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - piesze górskie i nizinne oraz ścieżki spacerowe, przyrodnicze i dydaktyczne, - narciarskie, - rowerowe, - kajakowe, - jeździeckie. <p>Definicja na podstawie <i>Instrukcji znakowania szlaków turystycznych PTTK</i>.</p>

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
9.	WLWK-PLRO138 Liczba zabytków ruchomych objętych wsparciem	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	<p>Wskaźnik mierzy liczbę zabytków ruchomych (ujętych w rejestrze zabytków lub objętych inną formą ochrony, np. wpisanych do inwentarzy muzealnych, wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego, wchodzących w skład narodowego zasobu archiwalnego), które zostały zachowane, zabezpieczone na wypadek zagrożeń, zdigitalizowane, zrewaloryzowane, poddane konserwacji, renowacji, restauracji.</p> <p>Zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchoma, jej część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.).</p> <p>Zabytek ruchomy – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych (art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).</p>
10.	WLWK-PLRO139 Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	<p>Wskaźnik mierzy liczbę zabytków nieruchomych (wpisanych do rejestru zabytków lub objętych inną formą ochrony), które zostały zachowane, zabezpieczone na wypadek zagrożeń, zrewaloryzowane, poddane konserwacji, renowacji, restauracji, a także adaptacji w ramach realizowanego projektu.</p> <p>Zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchoma, jej część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).</p> <p>Zabytek nieruchomy – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości (art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).</p>

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
11.	WLWK-PLRO140 Liczba wspartych obiektów o charakterze niezabytkowym	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba obiektów niezabytkowej infrastruktury kultury, w których zostały wykonane roboty budowlane o zakresie możliwym na podstawie zapisów programu. Jako obiekty niezabytkowej infrastruktury kultury należy rozumieć obiekty niezabytkowe, w których prowadzona jest działalność kulturalna, w tym m.in. niezabytkowe obiekty instytucji kultury (m.in. muzea, galerie, teatry, filharmonie, biblioteki, centra kultury), jak również szkoły i uczelnie artystyczne. Jako obiekt traktuje się budynek lub budowlę w rozumieniu prawa budowlanego.
12.	WLWK-PLRO144 Liczba wspartych obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik mierzy liczbę obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego, które zostały zachowane, zabezpieczone na wypadek zagrożeń, poddane konserwacji, renowacji, restauracji lub wyposażone. Dziedzictwo naturalne: — pomniki przyrody utworzone przez formacje biologiczne lub fizyczne, przedstawiające wyjątkową powszechną wartość estetyczną lub naukową; — formacje geologiczne i fizjograficzne stanowiące siedlisko zagrożonych zagładą gatunków zwierząt i roślin, mające wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia nauki lub ich zachowania; — miejsca lub strefy o ściśle zaznaczonych granicach, mające wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia nauki lub zachowania naturalnego piękna. (Konwencja o ochronie światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego, Paryż, 16 listopada 1972 r.).
13.	PROG-FELDO034 Liczba utworzonych wspólnych	szt.	produkt/specyficzny (programowy)	Wskaźnik dotyczy tworzenia wspólnej oferty w obszarach kultury i turystyki, sprzyjających budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa i sprzyjającej włączeniu społecznemu,

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
	ofert w zakresie kultury i turystyki			m.in. poprzez opracowywanie strategii współpracy, promocję wspólnej oferty, jak również wdrażanie niezbędnej infrastruktury teleinformatycznej, np. wspólnych systemów rezerwacji, organizacji wydarzeń, zakupu biletów itp.
14.	WLWK-PLRO199 Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FS/FST)	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	<p>Racjonalne usprawnienie oznacza konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, rozpatrywane osobno dla każdego konkretnego przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami.</p> <p>Wskaźnik mierzony w momencie rozliczenia wydatku związanego z racjonalnymi usprawnieniami w ramach danego projektu.</p> <p>Przykłady racjonalnych usprawnień: tłumacz języka migowego, transport niskopodłogowy, dostosowanie infrastruktury (nie tylko budynku, ale też dostosowanie infrastruktury komputerowej np. programy powiększające, mówiące, drukarki materiałów w alfabecie Braille'a), osoby asystujące, odpowiednie dostosowanie wyżywienia.</p> <p>Do wskaźnika powinny zostać wliczone zarówno projekty ogólnodostępne, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień, jak i dedykowane (zgodnie z kategoryzacją projektów z Wytycznych w zakresie realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027).</p> <p>Na poziomie projektu wskaźnik może przyjmować maksymalną wartość 1, co oznacza jeden projekt, w którym sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami. Liczba sfinansowanych racjonalnych usprawnień, w ramach projektu, nie ma znaczenia dla wartości wykazywanej we wskaźniku.</p>

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				Definicja na podstawie Wytycznych w zakresie realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.
15.	WLWK-RCR077 Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający /rok	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Szacunkowa roczna liczba odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem. Liczbę odwiedzających należy oszacować ex-post rok, po zakończeniu interwencji. Wartość bazowa wskaźnika odnosi się do oszacowanej rocznej liczby odwiedzających obiekty objęte wsparciem, w roku poprzedzającym rozpoczęcie interwencji i wynosi zero w przypadku nowych obiektów kulturalnych i turystycznych. Wskaźnik nie obejmuje obszarów naturalnych, w przypadku których dokładne oszacowanie liczby odwiedzających nie jest możliwe.
16.	WLWK-RCR001 Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach	EPC	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Liczba miejsc pracy wyrażona w średnich rocznych ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) utworzonych w ramach działalności wspieranej przez projekt (dot. wyłącznie osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę). Nowe stanowiska muszą być obsadzone i mogą być w pełnym wymiarze godzin, w niepełnym wymiarze godzin lub powtarzać się sezonowo. Wolne stanowiska nie są liczone. Ponadto oczekuje się, że nowo utworzone stanowiska zostaną utrzymane przez ponad rok po zakończeniu projektu. Wskaźnik jest obliczany jako różnica między rocznymi EPC obsadzonymi rok po zakończeniu projektu (liczonymi dla roku, w którym upływa 12 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu) i 12 miesięcy przed terminem rozpoczęcia realizacji projektu (określonym we wniosku o dofinansowanie). Roczne EPC

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				definiuje się jako stosunek godzin pracy przepracowanych efektywnie w ciągu roku kalendarzowego podzielony przez całkowitą liczbę godzin umownie przepracowanych w tym samym okresie przez osobę lub grupę. Zgodnie z konwencją dana osoba nie może wykonywać więcej niż jednego EPC rocznie. Liczba godzin umownie przepracowanych ustalana jest na podstawie normatywnych/ustawowych godzin pracy zgodnie z krajowym ustawodawstwem.
17.	WLWK-PLRR062 Roczna liczba turystów korzystających ze szlaków rowerowych	osoby	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik dotyczy liczby turystów korzystających ze wspartych szlaków rowerowych i jest liczony na poszczególnych odcinkach/etapach (na podstawie liczników / pętli indukcyjnych, pomiarów bezpośrednich lub innych form pomiaru z uwzględnieniem metodologii badań minimalizującej ryzyko podwójnego liczenia użytkowników). Wartość docelowa jest określona dla roku od zakończenia projektu.
18.	WLWK-PLRR063 Roczna liczba turystów korzystających ze szlaków kajakowych	osoby	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik dotyczy liczby turystów korzystających ze szlaków kajakowych. W wyliczeniu należy przyjąć, że średnio w kajaku jest dwoje turystów (uśrednienie wynika z tego, że kajaków jedno i trzyosobowych jest relatywnie niewiele, a wartości te, jako odchylenie od wartości średniej będą się znosić). Osiągnięta wartość wskaźnika będzie podawana na podstawie pomiarów dokonywanych w punktach węzłowych szlaku (dla wypraw kajakowych krótkich, średniodystansowych i długodystansowych) w bezpośredniej lokalizacji punktów zbornych, aby zmierzyć liczbę kajaków spławianych / zdawanych (w zależności od przyjętego systemu liczenia). Wartość docelowa jest określona dla roku od zakończenia projektu.
19.	WLWK-PLRR082 Roczna liczba turystów korzystających ze	osoby	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Szacunkowa roczna liczba turystów korzystających ze wspartych szlaków turystycznych, liczona na poszczególnych odcinkach/etapach (na podstawie liczników, pętli indukcyjnych,

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
	wspartych szlaków turystycznych			pomiarów bezpośrednich lub innych form pomiaru z uwzględnieniem metodologii badań minimalizującej ryzyko podwójnego liczenia użytkowników). Wartość docelowa wskaźnika jest określona dla roku od zakończenia projektu. Wartość bazowa wskaźnika odnosi się do szacowanej liczby turystów korzystających ze wspartych szlaków turystycznych w roku poprzedzającym rozpoczęcie interwencji i wynosi zero w przypadku nowych szlaków turystycznych. Wskaźnik nie dotyczy szlaków rowerowych i kajakowych.
Działanie FELD.05.02 Rewitalizacja obszarów miejskich				
1.	WLWK-RCO074 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba osób objętych projektami wspieranymi ze środków programu, w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego.
2.	WLWK-RCO075 Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba wkładów w strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego na poziomie każdego celu szczegółowego zgodnie z art. 28 lit. a) i c) rozporządzenia 2021/1060. Wartość wskaźnika uwzględnia zatem, na poziomie celu szczegółowego, oddzielną liczbę wkładów finansowych w strategii terytorialne. Przez wkład rozumie się wsparcie udzielone poprzez dany Cel Szczegółowy (niezależnie od liczby projektów) w daną strategię – terytorialną lub lokalną; <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wkładów do strategii powinna być widoczna na poziomie Celu Szczegółowego; • Jeżeli strategię są finansowane tylko z jednego Celu Szczegółowego, liczba wkładów jest taka sama jak liczba strategii. Wskaźnik ten nie obejmuje strategii RLKS, które są liczone w ramach RCO80.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
3.	WLWK-RCO076 Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba zintegrowanych projektów objętych wsparciem w ramach zintegrowanego rozwoju terytorialnego, które są zintegrowane same w sobie zgodnie z art. 28 rozporządzenia 2021/1060. Projekt uznaje się za zintegrowany sam w sobie, jeśli spełnia co najmniej jeden z następujących warunków: a) projekt obejmuje różne sektory (takie jak sektor społeczny, gospodarczy i środowiskowy), projekt integruje kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe), b) projekt obejmuje różne terytoria administracyjne (np. gminy) oraz c) projekt obejmuje kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe).
4.	WLWK-RCO112 Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba obywateli i podmiotów instytucjonalnych zaangażowanych w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego. Interesariusze uczestniczący w kilku spotkaniach/wydarzeniach liczą się wielokrotnie. Jeżeli dwóch lub więcej przedstawicieli tej samej organizacji interesariuszy uczestniczy w tym samym spotkaniu, organizacja ta jest liczona raz. Działania angażujące interesariuszy ograniczone jedynie do informowania i konsultowania się z nimi nie są liczone.
5.	WLWK-RCO114 Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	m2	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Powierzchnia wyremontowanych/nowo zabudowanych łatwo dostępnych otwartych przestrzeni publicznych. Wskaźnik obejmuje otwarte przestrzenie publiczne zgodnie z definicją ONZ: „wszystkie miejsca będące własnością publiczną lub użyteczności publicznej, łatwo dostępne dla wszystkich i z których wszyscy mogą korzystać, za darmo i bez celu zarobkowego”. Otwarte przestrzenie publiczne mogą obejmować parki, ogródki wspólnotowe, parki kieszonkowe, place, skwery, brzegi rzek, nabrzeża itp.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				Wskaźnik nie obejmuje znaczących interwencji objętych innymi wspólnymi wskaźnikami (tj. gdy głównym celem jest modernizacja dróg, rekultywacja gruntów itp.). Wyklucza się konserwację i naprawy.
6.	WLWK-PLRO132 Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik odnosi się do liczby obiektów podlegających wsparciu w ramach realizowanego projektu, które zaopatrzone w specjalne podjazdy, windy, urządzenia głośnomówiące, bądź inne udogodnienia (dot. usunięcia barier w dostępie, w szczególności barier architektonicznych) ułatwiający dostęp do tych obiektów i poruszanie się po nich osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności ruchowymi czy sensorycznymi. Zgodnie z definicją Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych przez obiekty należy rozumieć konstrukcje połączone z gruntem w sposób trwały, wykonane z materiałów budowlanych i elementów składowych, będące wynikiem prac budowlanych. Należy podać liczbę obiektów, a nie sprzętów, urządzeń itp., w które obiekty zaopatrzone. Jeśli instytucja, zakład itp. składa się z kilku obiektów, należy zliczyć wszystkie, które dostosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wskaźnik mierzony w momencie rozliczenia wydatku związanego z wyposażeniem obiektów w rozwiązania służące osobom z niepełnosprawnościami w ramach danego projektu.
7.	WLWK-PLRO146 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik mierzy powierzchnię obszaru objętego rewitalizacją w ramach projektów obejmujących rewitalizację zdegradowanych obszarów. Rewitalizacja – proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				interesariuszy tego procesu, na podstawie gminnego programu rewitalizacji.
8.	WLWK-PLRO147 Liczba wspartych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik mierzy liczbę zmodernizowanych budynków mieszkalnych (jednorodzinnych i wielorodzinnych) na zrewitalizowanych obszarach. Modernizacja – obejmuje przebudowę, remont oraz rozbudowę budynków mieszkalnych. Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r – Prawo budowlane: Przebudowa – wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji. Remont -oznacza wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym.
9.	WLWK-PLRO148 Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik mierzy liczbę zmodernizowanych obiektów budowlanych (innych niż budynki mieszkalne) na zrewitalizowanych obszarach. Modernizacja – obejmuje przebudowę, remont oraz rozbudowę infrastruktury. Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane: - obiekt budowlany – należy przez to rozumieć budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych. - przebudowa – wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				<p>charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji.</p> <p>- remont – oznacza wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym</p> <p>- rozbudowa - rodzaj budowy, w wyniku którego powstaje nowa część istniejącego już obiektu budowlanego. W wyniku przeprowadzenia rozbudowy pewnego obiektu budowlanego, zwiększa się jego powierzchnia zabudowy.</p>
10.	<p>WLWK-PLRO199 Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FS/FST)</p>	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	<p>Racjonalne usprawnienie oznacza konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, rozpatrywane osobno dla każdego konkretnego przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami.</p> <p>Wskaźnik mierzony w momencie rozliczenia wydatku związanego z racjonalnymi usprawnieniami w ramach danego projektu.</p> <p>Przykłady racjonalnych usprawnień: tłumacz języka migowego, transport niskopodłogowy, dostosowanie infrastruktury (nie tylko budynku, ale też dostosowanie infrastruktury komputerowej np. programy powiększające, mówiące, drukarki materiałów w alfabecie Braille'a), osoby asystujące, odpowiednie dostosowanie wyżywienia.</p> <p>Do wskaźnika powinny zostać wliczone zarówno projekty ogólnodostępne, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień, jak i dedykowane (zgodnie z kategoryzacją projektów</p>

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				<p>z Wytycznych w zakresie realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027).</p> <p>Na poziomie projektu wskaźnik może przyjmować maksymalną wartość 1, co oznacza jeden projekt, w którym sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Liczba sfinansowanych racjonalnych usprawnień, w ramach projektu, nie ma znaczenia dla wartości wykazywanej we wskaźniku.</p> <p>Definicja na podstawie Wytycznych w zakresie realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.</p>
11.	WLWK-RCR001 Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach	EPC	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	<p>Liczba miejsc pracy wyrażona w średnich rocznych ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) utworzonych w ramach działalności wspieranej przez projekt (dot. wyłącznie osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę). Nowe stanowiska muszą być obsadzone i mogą być w pełnym wymiarze godzin, w niepełnym wymiarze godzin lub powtarzać się sezonowo. Wolne stanowiska nie są liczone. Ponadto oczekuje się, że nowo utworzone stanowiska zostaną utrzymane przez ponad rok po zakończeniu projektu. Wskaźnik jest obliczany jako różnica między rocznymi EPC obsadzonymi rok po zakończeniu projektu (liczonymi dla roku, w którym upływa 12 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu) i 12 miesięcy przed terminem rozpoczęcia realizacji projektu (określonym we wniosku o dofinansowanie). Roczne EPC definiuje się jako stosunek godzin pracy przepracowanych efektywnie w ciągu roku kalendarzowego podzielony przez całkowitą liczbę godzin umownie przepracowanych w tym samym okresie przez osobę lub grupę. Zgodnie z konwencją dana osoba nie może wykonywać więcej niż jednego EPC rocznie. Liczba godzin umownie przepracowanych ustalana jest na podstawie</p>

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				normatywnych/ustawowych godzin pracy zgodnie z krajowym ustawodawstwem.
12.	WLWK-PLRR048 Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Liczba osób, które zamieszkują obszar rewitalizacji, na który będzie oddziaływać projekt. Wartość docelowa powinna zostać określona dla roku zakończenia realizacji projektu.
13.	WLWK-PLRR049 Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Liczba przedsiębiorstw, które rozpoczęły lub przeniosły działalność na teren objęty rewitalizacją w ramach realizowanego projektu. Wartość bazowa wskaźnika wynosi 0. Wartość docelowa dotyczy przedsiębiorstw, które w okresie realizacji projektu, a najpóźniej do 12 miesięcy po zakończeniu realizacji rzeczowej projektu rozpoczęły lub przeniosły działalność na teren objęty rewitalizacją.
14.	WLWK-PLRR113 Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	użytkownicy/rok	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik mierzy liczbę osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) wspartych w ramach działań rewitalizacyjnych w roku następującym po zakończeniu interwencji objętej wsparciem. Przez liczbę osób należy rozumieć wszystkie osoby korzystające z przedmiotowych obiektów infrastruktury. Wartość bazowa wskaźnika odnosi się do liczby użytkowników obiektu objętego wsparciem oszacowanej rok przed rozpoczęciem interwencji i wynosi zero w przypadku nowo budowanych obiektów.
Działanie FELD.05.03 Rewitalizacja obszarów wiejskich				
1.	WLWK-RCO074 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba osób objętych projektami wspieranymi ze środków programu, w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego.
2.	WLWK-RCO075 Wspierane strategie	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba wkładów w strategię zintegrowanego rozwoju terytorialnego na poziomie każdego celu szczegółowego zgodnie z art. 28 lit. a) i

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
	zintegrowanego rozwoju terytorialnego			c) rozporządzenia 2021/1060. Wartość wskaźnika uwzględnia zatem, na poziomie celu szczegółowego, oddzielną liczbę wkładów finansowych w strategię terytorialną. Przez wkład rozumie się wsparcie udzielone poprzez dany Cel Szczegółowy (niezależnie od liczby projektów) w daną strategię – terytorialną lub lokalną; <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wkładów do strategii powinna być widoczna na poziomie Celu Szczegółowego; • Jeżeli strategię są finansowane tylko z jednego Celu Szczegółowego, liczba wkładów jest taka sama jak liczba strategii. Wskaźnik ten nie obejmuje strategii RLKS, które są liczone w ramach RCO080.
3.	WLWK-RCO076 Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba zintegrowanych projektów objętych wsparciem w ramach zintegrowanego rozwoju terytorialnego, które są zintegrowane same w sobie zgodnie z art. 28 rozporządzenia 2021/1060. Projekt uznaje się za zintegrowany sam w sobie, jeśli spełnia co najmniej jeden z następujących warunków: <ol style="list-style-type: none"> a) projekt obejmuje różne sektory (takie jak sektor społeczny, gospodarczy i środowiskowy), projekt integruje kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe), b) projekt obejmuje różne terytoria administracyjne (np. gminy) oraz c) projekt obejmuje kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe).
4.	WLWK-PLRO146 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik mierzy powierzchnię obszaru objętego rewitalizacją w ramach projektów obejmujących rewitalizację zdegradowanych obszarów. Rewitalizacja – proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy tego procesu, na podstawie gminnego programu rewitalizacji.
5.	WLWK-RCO112 Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Liczba obywateli i podmiotów instytucjonalnych zaangażowanych w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego. Interesariusze uczestniczący w kilku spotkaniach/wydarzeniach liczą się wielokrotnie. Jeżeli dwóch lub więcej przedstawicieli tej samej organizacji interesariuszy uczestniczy w tym samym spotkaniu, organizacja ta jest liczona raz. Działania angażujące interesariuszy ograniczone jedynie do informowania i konsultowania się z nimi nie są liczone.
6.	WLWK-PLRO132 Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik odnosi się do liczby obiektów podlegających wsparciu w ramach realizowanego projektu, które zaopatrzone w specjalne podjazdy, windy, urządzenia głośnomówiące, bądź inne udogodnienia (dot. usunięcia barier w dostępie, w szczególności barier architektonicznych) ułatwiający dostęp do tych obiektów i poruszanie się po nich osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności ruchowymi czy sensorycznymi. Zgodnie z definicją Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych przez obiekty należy rozumieć konstrukcje połączone z gruntem w sposób trwały, wykonane z materiałów budowlanych i elementów składowych, będące wynikiem prac budowlanych. Należy podać liczbę obiektów, a nie sprzętów, urządzeń itp., w które obiekty zaopatrzone. Jeśli instytucja, zakład itp. składa się z kilku obiektów, należy zliczyć wszystkie, które dostosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wskaźnik mierzony w momencie rozliczenia wydatku związanego z wyposażeniem obiektów w rozwiązania służące osobom z niepełnosprawnościami w ramach danego projektu.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
7.	WLWK-PLRO147 Liczba wspartych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik mierzy liczbę zmodernizowanych budynków mieszkalnych (jednorodzinnych i wielorodzinnych) na zrewitalizowanych obszarach. Modernizacja – obejmuje przebudowę, remont oraz rozbudowę budynków mieszkalnych. Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r – Prawo budowlane: Przebudowa – wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji. Remont – oznacza wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym.
8.	WLWK-PLRO148 Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik mierzy liczbę zmodernizowanych obiektów budowlanych (innych niż budynki mieszkalne) na zrewitalizowanych obszarach. Modernizacja – obejmuje przebudowę, remont oraz rozbudowę infrastruktury. Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane: - obiekt budowlany – należy przez to rozumieć budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych. - przebudowa – wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				<p>- remont – oznacza wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym</p> <p>- rozbudowa - rodzaj budowy, w wyniku którego powstaje nowa część istniejącego już obiektu budowlanego. W wyniku przeprowadzenia rozbudowy pewnego obiektu budowlanego, zwiększa się jego powierzchnia zabudowy.</p>
9.	WLWK-PLRO199 Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FS/FST)	szt.	produkt/kluczowy (horyzontalny)	<p>Racjonalne usprawnienie oznacza konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, rozpatrywane osobno dla każdego konkretnego przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami.</p> <p>Wskaźnik mierzony w momencie rozliczenia wydatku związanego z racjonalnymi usprawnieniami w ramach danego projektu.</p> <p>Przykłady racjonalnych usprawnień: tłumacz języka migowego, transport niskopodłogowy, dostosowanie infrastruktury (nie tylko budynku, ale też dostosowanie infrastruktury komputerowej np. programy powiększające, mówiące, drukarki materiałów w alfabecie Braille'a), osoby asystujące, odpowiednie dostosowanie wyżywienia.</p> <p>Do wskaźnika powinny zostać wliczone zarówno projekty ogólnodostępne, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień, jak i dedykowane (zgodnie z kategoryzacją projektów z Wytocznych w zakresie realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027).</p>

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				Na poziomie projektu wskaźnik może przyjmować maksymalną wartość 1, co oznacza jeden projekt, w którym sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami. Liczba sfinansowanych racjonalnych usprawnień, w ramach projektu, nie ma znaczenia dla wartości wykazywanej we wskaźniku. Definicja na podstawie Wytycznych w zakresie realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.
10.	WLWK-PLRR048 Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Liczba osób, które zamieszkują obszar rewitalizacji, na który będzie oddziaływać projekt. Wartość docelowa powinna zostać określona dla roku zakończenia realizacji projektu.
11.	WLWK-RCR001 Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach	EPC	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Liczba miejsc pracy wyrażona w średnich rocznych ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) utworzonych w ramach działalności wspieranej przez projekt (dot. wyłącznie osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę). Nowe stanowiska muszą być obsadzone i mogą być w pełnym wymiarze godzin, w niepełnym wymiarze godzin lub powtarzać się sezonowo. Wolne stanowiska nie są liczone. Ponadto oczekuje się, że nowo utworzone stanowiska zostaną utrzymane przez ponad rok po zakończeniu projektu. Wskaźnik jest obliczany jako różnica między rocznymi EPC obsadzonymi rok po zakończeniu projektu (liczonymi dla roku, w którym upływa 12 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu) i 12 miesięcy przed terminem rozpoczęcia realizacji projektu (określonym we wniosku o dofinansowanie). Roczne EPC definiuje się jako stosunek godzin pracy przepracowanych efektywnie w ciągu roku kalendarzowego podzielony przez całkowitą liczbę godzin umownie przepracowanych w tym samym okresie przez osobę lub grupę.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Rodzaj wskaźnika	Definicja
				Zgodnie z konwencją dana osoba nie może wykonywać więcej niż jednego EPC rocznie. Liczba godzin umownie przepracowanych ustalana jest na podstawie normatywnych/ustawowych godzin pracy zgodnie z krajowym ustawodawstwem.
12.	WLWK-PLRR049 Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Liczba przedsiębiorstw, które rozpoczęły lub przeniosły działalność na teren objęty rewitalizacją w ramach realizowanego projektu. Wartość bazowa wskaźnika wynosi 0. Wartość docelowa dotyczy przedsiębiorstw, które w okresie realizacji projektu, a najpóźniej do 12 miesięcy po zakończeniu realizacji rzeczowej projektu rozpoczęły lub przeniosły działalność na teren objęty rewitalizacją.
13.	WLWK-PLRR113 Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	użytkownicy/rok	rezultat/kluczowy (horyzontalny)	Wskaźnik mierzy liczbę osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) wspartych w ramach działań rewitalizacyjnych w roku następującym po zakończeniu interwencji objętej wsparciem. Przez liczbę osób należy rozumieć wszystkie osoby korzystające z przedmiotowych obiektów infrastruktury. Wartość bazowa wskaźnika odnosi się do liczby użytkowników obiektu objętego wsparciem oszacowanej rok przed rozpoczęciem interwencji i wynosi zero w przypadku nowo budowanych obiektów.